

BÀI 30

ÔN TẬP PHẦN VĂN

I – MỤC TIÊU CẦN ĐẠT

Giúp HS : Nắm được nhan đề các tác phẩm trong hệ thống văn bản, nội dung cơ bản của từng cụm bài, những giới thuyết về văn chương, về đặc trưng thể loại của các văn bản, về sự giàu đẹp của tiếng Việt thuộc Chương trình Ngữ văn lớp 7.

II – NHỮNG ĐIỀU CẦN LUU Ý

Việc ôn tập phần Văn của Chương trình Ngữ văn 7 vẫn được tiến hành dưới hình thức nêu câu hỏi để HS trả lời nhằm đạt các yêu cầu theo trình tự : nhớ đúng và đủ nhan đề các tác phẩm, nắm chắc một số khái niệm lí thuyết có liên quan trực tiếp đến việc hiểu văn bản, hiểu đúng những giá trị cơ bản trong từng cụm văn bản, ít nhiều biết vận dụng phương pháp tích hợp giữa ba phần : Văn, Tiếng Việt, Tập làm văn, như đã có ở bài ôn tập phần Văn cuối năm học lớp 6. Ở đây với lớp 7, GV cần chú ý thêm một số điều sau :

1. Coi trọng hơn (so với lớp 6) yêu cầu ôn tập lí thuyết bằng cách đòi hỏi HS vừa nắm chắc các khái niệm đã được cung cấp, vừa làm quen dần với việc vận dụng lí thuyết vào việc hiểu tác phẩm cụ thể trong mức độ hợp lí đối với trình độ các loại HS : giỏi, khá và trung bình.

2. Coi trọng hơn việc thực hiện phương pháp tích hợp bằng cách yêu cầu HS tìm được mối liên hệ, sự hỗ trợ của kiến thức Tiếng Việt và Tập làm văn đối với việc học Văn.

3. Coi trọng hơn yêu cầu học thuộc lòng thơ, vì ở Ngữ văn 7, phần thơ (kể cả ca dao, dân ca) chiếm một vị trí lớn hơn so với Ngữ văn 6, bởi học thơ mà không thuộc thơ thì kết quả hẳn là thấp. Cần khắc phục tình trạng coi nhẹ học thuộc lòng trong việc học Văn.

III – TIẾN TRÌNH TỔ CHỨC CÁC HOẠT ĐỘNG DẠY – HỌC

Hoạt động 1. GV dành mấy phút để yêu cầu tất cả HS xem lại hệ thống câu hỏi ôn tập phần Văn, trang 127, 128, 129, SGK.

Hoạt động 2. GV gọi một vài HS phát biểu về các yêu cầu cần đạt trong việc ôn tập.

Hướng kết luận : Các yêu cầu gồm :

- Nhớ và ghi lại đầy đủ chính xác nhan đề các tác phẩm thuộc hệ thống văn bản đã được học trong cả niên khoá.
- Nắm chắc các khái niệm lí thuyết và bước đầu biết vận dụng lí thuyết vào việc hiểu tác phẩm cụ thể.
- Nắm được những giá trị cơ bản trong từng cụm văn bản.
- Bước đầu biết vận dụng phương pháp tích hợp kiến thức của các phần : Văn, Tiếng Việt, Tập làm văn.
- Học thuộc lòng hầu hết các bài thơ, đoạn thơ đã được học.

Hoạt động 3. GV hướng dẫn HS thực hiện việc ôn tập ở nhà theo kế hoạch sau :

- Với HS khá, giỏi : Ôn tập toàn bộ theo 10 câu hỏi. Với HS trung bình : bỏ các câu 7, 8, 9.
- Ở mỗi câu ôn tập, HS chỉ cần viết đề cương, ghi những ý chính.
- GV quy định thời gian ôn tập của HS và thời điểm kiểm tra kết quả ôn tập.
- Nếu có thể, GV tổ chức cho HS thi đọc thuộc lòng và tập bình thơ ở mức độ đơn giản, nhẹ nhàng tại lớp học.

Hoạt động 4. – GV hướng dẫn HS làm bài tập mẫu. Ví dụ hướng dẫn HS làm câu 2, trang 128, SGK.

Cách thực hiện : + Yêu cầu HS đọc lại các chú thích (★) ở các bài 3, 5 ; các câu 1, phần Đọc – hiểu văn bản ở Bài 7, Bài 8 ; mục *Làm thơ lục bát* ở Bài 13 ; phần Ghi nhớ ở Bài 16 (*Ôn tập tác phẩm trữ tình*) ; phần Chú thích ở Bài 18 ; câu 2, phần Đọc – hiểu văn bản ở Bài 26.

+ GV nhắc HS tìm và ghi ra giấy những định nghĩa, những giới thiệu về các vấn đề mà câu 2 yêu cầu trả lời.

– Yêu cầu HS tập ứng dụng lí thuyết vào việc hiểu tác phẩm cụ thể.

Ví dụ : 1) Ôn lại lí thuyết về phép tương phản và phép tăng cấp, từ đó nhận diện lại hiện tượng tương phản và tăng cấp trong truyện ngắn *Sóng chết mặc bay*.
2) Cung cấp cho HS một số bài thơ nào đó (không nhất thiết đã học) và yêu cầu tập nhận diện thể thơ.